

שטר חוב, אינו גובה בו מנכסים משועבדים שביד הלקוחות.⁽⁶⁾ ואם הוא גט, אינה מגורשת בו.

רבי חנינא בן גמליאל אומר: מקושר שכתבו עדיו מתוכו, כשר, מפני שיכול

לעשותו פשוט.⁽⁷⁾ שהרי הוא יכול לפרום את התפירות, ויהא גט פשוט, שכשר בעדיו מתוכו.⁽⁸⁾ ואף על פי שאם יפרמנו יהיו רווחים בין השורות, אין בכך כלום.⁽⁹⁾

רבן שמעון בן גמליאל אומר: הכל כמנהג

במסכת קידושין [כו א]. ואם כן, מבואר שתקנת גט מקושר היתה בין בשטר ראייה ובין בשטר קנין. ואם כן, גט מקושר שכתבו שלא כדינו פסול אפילו לראיה, ואיך יוכל לגבות על ידו מנכסים בני חורין?

7. היינו, לאחר שיטול רשות מבעל השטר לכך. הר"י מיגש.

8. ואז יהא שטר מאוחר, שכשר. וחכמים פוסלים מהטעם שיבואר בגמרא.

9. רש"י קידושין [מט א] ד"ה שיכול. והתוס' שם ד"ה שיכול הוסיפו, שהרי יש הרבה סופרים שאינם אומנים לסדר כתיבתם, ומשאיירים רווחים בין השורות.

והרמב"ן כאן הקשה עליו, האיך אפשר להכשיר שטר כזה, והרי הוא יכול להזדייף, שאפשר להוסיף בין השורות?!

ועל כן כתב לפרש, שגם במקושר לא היו משאיירים ריוח בין השורות אלא היו קושרים שתי שורות זו בזו.

גם התוס' בד"ה פשוט דעתם כן. ועל פי זה הקשו, אם כן, לרבי חנינא בן גמליאל יפסלו כל השטרות הפשוטים שחתומים עליהם שלשה עדים, שמא יעשה אותם מקושרים והיו שטר מוקדם? שהרי מקושר שעדיו מתוכו כשר?!

ותירצו, המקושר שעדיו מתוכו, דינו כפשוט. לפי שהולכים אחר מקום חתימת העדים, ואם כן, אף אם יעשה מהפשוט מקושר, יהא זמנו כמו שכתוב בשטר, ולא מוקדם. תוס' ד"ה

ואף שעדיין יש הבדל ביניהם, שבמקושר יש שלשה עדים ובפשוט רק שני עדים, מכל מקום, גורינן אטו שטר פשוט שיש בו שלשה עדים שיכול לעשותו מקושר [ובמקושר שעדיו מתוכו, פסול מטעם אחר כמבואר בגמרא להלן] תוס' ד"ה פשוט.

והרמב"ן כתב, שלא מדובר בפשוט שהעדים חתמו רק מאוחר, שזה ודאי פסול, שהרי הם אינם מעידים כלל על מה שכתוב בשטר [ואינו דומה למקושר שתיקנו חכמים כן לחתום מאחוריו ולכן הם מעידים על מה שכתוב] אלא שהם חתמו בפנים כמו בשטר רגיל אלא שהוסיפו לחתום גם מבחוץ. וכן במקושר שכתבו עדיו מתוכו, היינו, שעשה מקושר כהלכתו והחתים עדים מאחוריו אלא שהוסיף גם מבפנים. וראה לקמן בהערה 98 הטעם למה הם פסולים.

והרשב"א הקשה עליו, שלשון "עדיו" משמע שכל עדיו היו מאחוריו, שאילו לפירושו היה צריך לומר פשוט שכתב עדים מאחוריו!

והריטב"א מתרץ, שהמשנה משמיעתנו רבותא, שאפילו אם אותם עדים עצמם שחתמו בפנים חתמו מאוחר, אף על פי כן הוא פסול.

6. כך כתב הרשב"ם. ודייק מזה הקובץ שיעורים, שרק לגבי משועבדים הוא פסול. אבל לגבות מנכסים בני חורין הוא כשר. והקשה על זה, שהרי הגמרא מביאה שני פסוקים ללמוד מהם תורת גט מקושר. והפסוק "שדות בכסף יקנו" מדבר בשטר ראייה והפסוק השני "ואקח את ספר המקנה" מדבר בשטר קנין כמבואר